

Tot mai puțini copii în internate

În 2012 au fost lichidate 4 instituții de tip rezidențial. Potrivit datelor Ministerului Educației în anul curent și-au încetat activitatea Școala-internat auxiliară din or. Călărași, Școala de tip-internat pentru copii orfani și rămași fără îngrijirea părinților, din Căzănești, Telenești, Școala-internat auxiliară, s. Mărculești, rnul Florești, Școala de tip-internat pentru copii orfani și rămași fără îngrijirea părinților, s. Napadova, rnul Florești

La începutul reformei sistemului rezidențial (2007) în cele 67 instituții rezidențiale erau plasați circa 11500 copii. Numărul acestora a scăzut de aproape două ori pe parcursul ultimilor cinci ani.

Potrivit lui Valentin Crudu, Șeful Direcției generale învățământ preșcolar, primar și secundar general la Ministerul Educației, în perioada 2007-2012 au fost dezinstituționalizați 907 copii, dintre care 777 copii au fost reintegrați în familia biologică extinsă, iar 130 copii plasați în servicii substitutive de tip familial

În perioada 2007-2012 au fost dizolvate 14 instituții rezidențiale, 2 fiind reorganizate. În următorii trei ani alte 23 de internate vor fi reorganizate.

Dezvoltarea serviciilor sociale asigură succesul reformei

De dezvoltarea serviciilor de alternativă are o importanță majoră în contextul reformei sistemului rezidențial. Cele trei raioane-pilot ale proiectului „Asigurarea dreptului copilului la familie și protecția lui de violență, abuz și

neglijare” - Fălești, Ungheni și Călărași au evoluat semnificativ în crearea unui sistem integrat de servicii sociale pentru copii și familii.

Continuare în pag. 7

A fost aprobat Regulamentul privind redirecționarea resurselor financiare în cadrul reformării instituțiilor rezidențiale

Guvernul a aprobat în ședința din 23 mai, curent Regulamentul privind redirecționarea resurselor financiare în cadrul reformării instituțiilor rezidențiale.

Potrivit vicepremierului **Mihai MOLDOVANU**, documentul stabilește modul de redirecționare a resurselor financiare în procesul reformării instituțiilor rezidențiale și acordarea unui pachet minim de servicii sociale și de servicii de educație incluzivă beneficiarilor. Este vorba despre copii și tineri cu dizabilități, cu cerințe educaționale speciale, aflați în situații de dificultate ș.a.

”Regulamentul prevede realocarea surselor bugetare de la instituțiile rezidențiale spre serviciile noi și vine să confirme o dată în plus atitudinea responsabilă a Guvernului față de respectarea interesului superior al copilului”, a menționat vicepremierul.

În conformitate cu stipulările regulamentului, pachetul minim de servicii sociale include centrul de asistență socială a familiei și copilului, sprijin familial, serviciul de asistență parentală profesionistă, casa de copii de tip familial, serviciul de plasament, serviciul de asistență personală, serviciul echipa mobilă și alte tipuri de servicii.

Potrivit datelor Ministerului Educației în rezultatul implementării Strategiei Naționale și Planului de Acțiuni privind reforma sistemului rezidențial de îngrijire a copilului, în perioada 2007 – 2012 au fost închise 11 instituții rezidențiale din subordinea Ministerului Educației. Circa 300 de copii din școlile internat auxiliare au fost dezinstituționalizați fiind reintegrați în familia biologică, cea extinsă sau plasați în servicii substitutive de tip familial.

În paralel, la nivel raional și comunitar, cu suportul organizațiilor donatoare și ONG-urilor au fost create servicii sociale de tip nou, adresate copiilor orfani și celor rămași fără îngrijire părintească.

În conformitate cu prevederile regulamentului, redirecționarea resurselor financiare începe odată cu instituirea moratorului la noi plasamente ale beneficiarilor în instituție și cu scăderea numărului de beneficiari în instituție, pînă la începerea procesului de lichidare a acestora, prin reducerea cheltuielilor de întreținere a beneficiarilor în instituția rezidențială și majorarea cheltuielilor de asistență socială, conform principiului ”banii urmează beneficiarul”.

Suma alocației pentru fiecare copil dezinstituționalizat urmează a fi stabilită în conformitate cu necesitățile copilului și familiei, în baza unui plan individualizat de asistență.

Pînă la adoptarea regulamentului resursele planificate pentru servicii sociale

adresate copiilor erau direcționate, în mare parte, către instituțiile rezidențiale. Astfel, statul cheltuia sume enorme pentru întreținerea unui sistem care nu satisface nici pe departe nevoile fizice, educaționale și emoționale ale copiilor lipsiți de grija părintească, un sistem incapabil să pregătească copiii pentru viață, pentru integrare socială și afirmare personală.

Estimările arată că, astăzi, costul întreținerii unui copil într-o instituție rezidențială poate ajunge și la 40.000 lei. În același timp, costurile directe pentru întreținerea unui copil într-o instituție rezidențială sunt foarte modeste, deoarece cele mai mari sume din bugetul unei instituții se consumă pentru întreținerea clădirilor și pentru plata salariilor.

Întreținerea unui copil într-o instituție rezidențială necesită un cost de câteva ori mai mare decât alocațiile acordate școlilor din comunitate. Acestea primesc de la stat circa 5.000 – 6.000 lei pentru un copil.

Dezvoltarea serviciilor sociale asigură succesul reformei

Continuare din pag. 5

Tudor RĂDEANU,
vicepreședintele raionului
Ungheni, șeful Direcției asistență
socială și protecție a familiei

Raionul Ungheni dispune de o multitudine de servicii dedicate protecției sociale a copiilor aflați în dificultate. Unul dintre aceste servicii, pe care îl implementăm încă din anul 2002 este serviciul de asistență parentală profesionistă (APP). Timp de un deceniu de activitate, acest serviciu a oferit un mediu protector pentru sute de copii. Beneficiarii serviciului sunt copii lipsiți temporar sau permanent de mediul lor familial, copiii necesităților cărora nu pot fi asigurate de către familia biologică, cei care pot deveni victime ale unor forme de violență etc. Candidaturile asistențelor parentale sunt aprobate de Comisia raională pentru protecția copilului aflat în dificultate.

APP oferă mai multe tipuri de plasament și anume, plasament de scurtă durată – pentru o perioadă ce nu depășește 12 luni; plasament de lungă durată – până la momentul atingerii de către copil a vârstei de 18 ani; plasament de urgență – de la 72 de ore până la o lună.

În paralel cu acest serviciu, am creat serviciul de sprijin familial. Acest serviciu este important mai ales pentru că ne oferă posibilitatea să ne implicăm și să soluționăm situațiile dificile, prevenind, astfel, intrarea familiei în criză și separarea copilului de părinți. Intervenim inclusiv cu suport financiar și, astfel, prevenim cheltuielile pe care statul ar putea să le aibă de viitor dacă acest copil ar ajunge în sistemul rezidențial sau într-un serviciu social de alternativă. De serviciul de sprijin familial, care este acoperit integral din bugetul raionului, beneficiază anual în jur de 200 de familii. În acest scop sunt alocați în jur de 500 de mii de lei.

Iraida BÎNZARI,
vicepreședintele raionului Fălești

Raionul Fălești este unul dintre primele din republică în ceea ce

privește crearea serviciilor de alternativă pentru copiii lipsiți de îngrijire părintească. La Fălești au existat până nu demult trei instituții rezidențiale – 2 școli auxiliare pentru copii cu dizabilități mintale și un gimnaziu internat. Reformarea acestor instituții ar fi fost imposibilă în lipsa unui sistem de servicii sociale, asta deoarece nu în fiecare caz a fost posibilă reintegrarea copiilor în familiile biologice. Circa 60 de copii din aceste instituții au acum o familie și învață în școlile din comunitățile lor. La moment, reforma se desfășoară în gimnaziul internat din Fălești. La începutul lunii mai în această instituție, care are o capacitate de 245 de locuri, învățau 50 de copii dintre care 11 absolvec gimnaziul în anul curent. Alți 10 copii sunt pregătiți pentru reintegrare, iar pentru 29 se mai caută soluții.

Nu am fi reușit să realizăm dezinstituționalizarea copiilor din cele 3 instituții rezidențiale dacă la Fălești nu

ar fi fost pus la punct un sistem de servicii pentru copii și familiile în dificultate. În raion activează mai multe servicii de asistență parentală profesionistă și centre sociale pentru copii. În cele 8 case de copii de tip familial sunt educați în prezent peste 40 de copii. Ambele servicii – casa de copii de tip familie și asistența parentală profesionistă sunt finanțate din bugetul raional, în conformitate cu legislația în vigoare.

În cadrul centrului raional pentru protecția drepturilor copilului activează serviciul de sprijin familial. Obiectivul de bază al serviciului respectiv este susținerea familiilor în scopul prevenirii instituționalizării copiilor, cât și reintegrarea copiilor din instituțiile rezidențiale în familiile biologice, extinse sau servicii de tip familial.

Elena CHITOROAGĂ,
specialist principal în protecția
familiilor cu copii în situații
de risc, raionul Călărași

În raionul Călărași serviciul de asistență parentală profesionistă a fost deschis pentru prima dată în anul 2009. La moment, în localitățile raionului activează 12 servicii de acest fel în care sunt plasați 19 copii, inclusiv 9 – din școala auxiliară care a fost închisă la începutul acestui an.

Un alt serviciu alternativ sistemului rezidențial este serviciul de sprijin familial, care are drept scop prevenirea separării copilului de familie. Cu suportul AO "Parteneriate pentru fiecare copil" au fost alocate surse bănești pentru 148 de familii. În toate cazurile, mijloacele bănești alocate și suportul logistic acordat părinților au fost în măsură să prevină separarea copiilor de părinți.

Serviciul de asistență parentală profesionistă este în extindere și preconizăm ca până la finele anului curent să avem deschise în raion 25 de servicii de acest fel. De remarcat că toate costurile aferente acestui serviciu sunt acoperite în totalitate din bugetul raionului.

Experți din 5 țări au discutat despre practicile moderne în îngrijirea alternativă a copiilor

Experți în protecția copilului din Marea Britanie, Ucraina, Rusia și Georgia au participat pe 24 mai la conferința internațională „Practici moderne în îngrijirea alternativă a copiilor”, organizată de Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei împreună cu AO „Parteneriate pentru fiecare copil”. În cadrul conferinței au fost abordate practicile pozitive internaționale și din regiune în dezvoltarea serviciului asistență parentală profesionistă, în particular, dar și în contextul prevenirii/intervenției timpurii a situațiilor de dificultate a copilului și familiei și în procesul de dezinstituționalizare a copiilor din instituțiile rezidențiale.

Prezent la eveniment, **vicepremierul Mihai MOLDOVANU** a declarat că Guvernul face tot posibilul ca reformele în sistemul de protecție a copilului să continue. Anul acesta se preconizează deschiderea a încă 9 case de copii de tip familial și a citorva servicii specializate pentru copiii în dificultate.

La rîndul său, **Ministrul Muncii, Protecției Sociale și Familiei, Valentina BULIGA**, a menționat că această conferință internațională a fost o modalitate de a propune și discuta modele de plasament unice pentru toată țara. Valentina Buliga susține că pentru Republica Moldova, unde politica de protecție socială a copiilor abandonati

sau cu dizabilități s-a bazat ani în șir pe instituții rezidențiale, serviciile de alternativă vin să asigure dreptul copilului la familie în conformitate cu actele internaționale semnate și ratificate.

Valentina Buligă a menționat că asistența parentală este un serviciu-cheie în contextul reformării sistemului de protecție a copilului. În Moldova deocamdată 11 raioane au reușit implementarea acestui serviciu, cele mai frecvente tipuri de plasament fiind cel de scurtă și lungă durată. Totodată ministrul susține că Republica Moldova are nevoie de toate tipurile de plasament. De exemplu plasamentul de urgență, care este puțin practicat la noi și plasamentul pentru copiii cu

dizabilități, pentru ca familiile acestora să aibă o perioadă de repaos în îngrijirea lor ca să rezolve diferite probleme.

Hugh SALMON, expert din Marea Britanie, a relevat că este foarte important ca un copil să nu crească într-un mediu brutal, abuzat și neglijat de părinți, deoarece există riscul ca la maturitate el să ajungă să abuzeze alți oameni.

Stela GRIGORAȘ, director AO „Parteneriate pentru fiecare copil” a menționat că Republica Moldova mai are de lucru în domeniul instituirii unui sistem de servicii de alternativă pentru copiii aflați în dificultate.

„Mergem mai încet în acest domeniu din cauza că autoritățile locale nu sunt pregătite. Este un domeniu complex, trebuie foarte atent să se selecteze potențialii asistenți parentalii. Avem nevoie de asistenți sociali bine pregătiți, care să identifice copiii cu probleme, copiii abuzați. Dacă autoritățile vor investi în acest domeniu, vor avea de câștigat viitoarele generații”, a spus Stela Grigoraș.

Conferința a fost organizată în contextul reformei sistemului de protecție a copilului care are loc în republică, punîndu-se accentul pe necesitatea dezvoltării asistenței parentale profesionale pentru îngrijirea copiilor lipsiți de ocrotire parintească - un serviciu cheie în sistemul de servicii bazat pe familie și comunitate.

El oferă o varietate de plasamente în mediu familial, de la plasamente de urgență, răgaz, scurtă durată, lungă durată, în funcție de necesitățile și situația copiilor.

APP este un serviciu intermediar între instituție și familie, necesar la nivel de comunitate, care are scopul de a preveni instituționalizarea copiilor sau de a-i reintegra în familiile lor biologice pe cei deja plasați în instituții. În funcție de motivele pentru care copiii au nevoie de îngrijire parentală, aceasta poate dura de la cîteva săptămîni pînă la cîteva ani.

Conferința a fost organizată în cadrul Proiectului „Susținerea autorităților publice locale din Republica Moldova în acordarea serviciilor alternative de tip familial copiilor lipsiți de îngrijirea parintească”, implementat de „Parteneriate pentru fiecare copil”, în colaborare cu Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei și cu sprijinul financiar al World Childhood Foundation.

"Parteneriate pentru fiecare copil" va continua reformele începute de „EveryChild"

„Societatea civilă este un oponent al guvernării, dar în cea mai mare măsură este și un partener. Vom susține și în continuare acest parteneriat pentru a atinge, cu eforturi comune, obiectivele de interes național”. Declarația a fost făcută de președintele Parlamentului Marian Lupu în cadrul festivității de lansare oficială a Asociației obștești ”Parteneriate pentru fiecare copil”.

Președintele Parlamentului a salutat lansarea noii asociații și a menționat că suntem martorii plecării pe un drum de sine stătător a unui proiect autohton, ceea ce constituie un proces evolutiv al societății civile.

Asociația ”Parteneriate pentru fiecare copil” este succesoarea organizației ”EveryChild Moldova”, care de 15 ani activează în domeniul drepturilor copiilor din Republica Moldova.

Stela Grigoraș, directorul Asociației ”Parteneriat pentru fiecare copil” a menționat că în această perioadă organizația a reușit să realizeze cu succes mai multe proiecte, să schimbe în bine soarta multor copii, să contribuie la reformarea sistemului de protecție a drepturilor copiilor în Republica Moldova.

Anna Feuchtwang, Director executiv al ”EveryChild” din Marea Britanie, a apreciat

faptul că în perioada respectivă în Moldova s-a redus de două ori numărul copiilor din instituțiile rezidențiale, a fost consolidat cadrul legislativ referitor la statutul familiei.

Prezentă la eveniment, Valentina Buliga, ministrul Muncii, Protecției Sociale și Familiei a menționat că parteneriatele între societatea civilă și autoritățile statului au un

rol important în domeniul protecției sociale a copilului și familiei în dificultate.

”În vîltoarea transformărilor din ultimii ani, mulți copii au rămas fără grijă părintească, au fost plasați în instituții rezidențiale și nu știu ce înseamnă afecțiunea și dragostea din partea părinților. Procesul de transformare a instituțiilor rezidențiale se derulează cu succes în mare parte datorită societății civile, care a venit cu noi abordări, cu o nouă atitudine”, a menționat Valentina Buliga.

Pînă în prezent, datorită ”EveryChild” au fost elaborate și aprobate 10 politici guvernamentale noi. Cîrca 10 mii de copii nu au fost separați de familii grație intervenției acestei organizații. Cu suportul ”EveryChild” au fost reorganizată fiecare a doua instituție rezidențială din R.Moldova. Astfel, 10 din cele 20 de instituții intrate în procesul de reorganizare în anul 2007, au fost acoperite de această structură. Patru școli pentru copii cu nevoie special au fost închise, fiind formate zeci de servicii de alternativă internatelor.

Organizația a colaborat cu autoritățile locale din 26 de raioane pentru a dezvolta servicii sociale care ar permite copiilor să locuiască împreună cu părinți sau familia extinsă și să nu fie plasați în instituțiile rezidențiale.

Elevii cu CES vor susține examenele de absolvire în baza unor teste individuale

În premieră pentru Republica Moldova, circa 40 de elevi cu cerințe educaționale speciale /CES/, absolvenți ai clasei a IX-a, vor susține, în sesiunea de evaluare curentă, examene de absolvire în baza unor teste individuale, potrivit unui comunicat difuzat de Ministerul Educației.

Testele au fost elaborate conform programului educațional individual /PEI/, în baza căruia elevii au fost instruiți. Toți beneficiarii acestui proiect au fost incluși în învățământul general obligatoriu, la începutul anului școlar curent. Elevii au studiat disciplinele școlare conform curriculumului adaptat sau modificat, pentru a putea susține examenele de absolvire în condiții specifice.

Pentru instruirea cadrelor manageriale și a personalului care acordă asistență psihopedagogică copiilor cu cerințe educaționale speciale, Ministerul Educației a organizat un seminar de formare privind evaluarea și certificarea elevilor cu CES incluși în școlile generale.

În cadrul seminarului participanții au discutat despre cadrul legal, normativ și metodologic privind asistența educațională a elevilor cu CES; proceduri specifice privind elaborarea instrumentelor de evaluare finală pentru elevi cu CES; repere metodologice privind evaluarea și certificarea elevilor cu CES; elaborarea probelor de evaluare pentru elevii care au studiat în baza PEI.

Valentin Crudu, șef al Direcției generale învățământ preșcolar, primar, și secundar general la Ministerul Educației, a vorbit despre acțiunile întreprinse de către minister în vederea asigurării șanselor egale elevilor cu CES.

Procedurile de evaluare a elevilor cu CES vizează extinderea timpului destinat efectuării lucrărilor, editarea testelor cu caractere mai mari decât cele obișnuite, susținerea examenului scris la calculator, în caz de necesitate asigurarea susținerii examenelor la domiciliu etc.

Potrivit lui Valentin Crudu, toți absolvenții cu CES i vor primi certificat de studii gimnaziale, cu o serie specială. Aceste documente le vor permite să își continue studiile în învățământul secundar profesional și mediu de specialitate.

Inițiativa a fost lansată de Ministerul Educației, în parteneriat cu ONG-uri în domeniu, în baza Programului de dezvoltare a educației incluzive în Republica Moldova pentru anii 2011-2020, în scopul asigurării calității educației incluzive în instituțiile de învățământ general.

Autoritățile din Fălești au elaborat o nouă strategie pentru protecția copilului

Autoritățile raionului Fălești au elaborat o strategie intersectorială pentru protecția copilului și familiei. Documentul își propune să prevină abuzul, neglijarea, violența, exploatarea și traficul copiilor.

Potrivit Iraidei BÎNZARI, vicepreședinte raionului Fălești elaborarea strategiei a fost dictată de procesul de reformare a sistemului rezidențial și de necesitatea conlucrării specialiștilor în fiecare caz de abuz și neglijare a copilului.

”În procesul de realizare a activităților de dezinstituționalizare a copiilor, de prevenire a instituționalizării și de lichidare a instituțiilor de tip rezidențial din raionul Fălești, am constatat că acțiunile asistenților sociali nu sînt suficiente pen-

tru a obține rezultatele scontate. Era absolut necesară colaborarea intersectorială dintre asistenții sociali, instituțiile de învățămînt, instituțiile curative, organe-

”Sistemul de protecție socială din Moldova este dominat de o atitudine reactivă – acesta se implică atunci cînd apare o anumită problemă, iar efortul este depus pentru a rezolva problema, pentru a-i găsi soluții...”

le de drept, administrația publică locală de nivelul I și II”, a spus I. Bînzari.

La elaborarea strategiei a lucrat un grup de lucru, format prin dispoziția președintelui raionului, care și-a propus drept scop dezvoltarea mecanismului de cooperare între diferite structuri care au în atribuțiile lor protecția copilului.

Strategia conține un mecanism clar prin care acțiunile dispersate ale specialiștilor din mai multe domenii vor fi implementate prin cooperare.

”Sistemul de protecție socială din Moldova este dominat de o atitudine reactivă – acesta se implică atunci cînd apare o anumită problemă, iar efortul este depus pentru a rezolva problema, pentru a-i găsi soluții. Prin această strategie ne propunem să trecem de la acțiuni reactive la activități de intervenție timpurie”, a menționat Iraida Bînzari.

Irina a revenit acasă

Irina are 11 ani și învață în clasa a 4-a. În ultimii 2 ani ea s-a aflat la o școală auxiliară pentru copii cu necesități speciale. Fetița a fost plasată acolo din cauza reușitei școlare precare.

Vara trecută Irina a revenit acasă, alături de părinți și semenii săi. Incluziunea în școală decurge mai anevoios. Diferența dintre Irina și ceilalți elevi nu ține doar de vîrstă. Cei doi ani petrecuți la școală pentru copii cu necesități speciale au făcut-o pe fetiță neîncrezătoare în forțele proprii. Deși la școala specială a urmat cursuri individuale de pregătire, rezultatele nu se fac vizibile. Dimpotrivă, programul școlar din instituția rezidențială a îndepărtat-o de nivelul de instruire la care se află colegii săi. La școala din satul natal Irina trebuie să însușească materii care-i sunt total necunoscute. Situația ei dificilă este accentuată și de starea financiară precară a familiei din care provine.

În ciuda tuturor greutăților, Irina depune eforturi să învețe. Își face temele cu regularitate, este activă la lecții, ca și ceilalți copii. Spre deosebire însă de colegii săi, are note mai mici. Profesorii nu îi acordă un tratament special, tocmai pentru a nu sublinia diferența ce o separă de ceilalți elevi. Irina este conștientă că, pentru a lichida restanțele pe care le-a acumulat pe durata aflării ei la școala auxiliară, trebuie să muncească foarte mult și că totul depinde doar de ea.

Plasarea Irinei la școala auxiliară s-a produs ca urmare a insistenței fostului director al școlii, care considera că fetița nu va face față cerințelor unei școli obișnuite.

Odată ajunsă în instituție, Irina își vede părinții doar în vacanțe. Locul familiei ei îl țineau colegii și profesorii de la școala auxiliară. Singura ei ființă apropiată acolo era sora sa, Dorina. Vara trecută a fost ultima dată cînd surorile au venit acasă în ospetie.

La început, cînd familia lor a aflat despre programul de reintegrare în familie a copiilor, nimeni nu s-a arătat prea încîntat. Fetele nu vroiau să renunțe la viața cu care se obișnuiseră, iar părinții au devenit îngrijorați pentru soarta lor de mai departe.

Îngrijorarea mamei este explicabilă. La internat fetele erau asigurate din

punct de vedere material, primeau haine și hrană, în timp ce părinții nu le pot oferi nimic altceva decît un acoperiș deasupra capului, asta în condițiile în care casa lor are nevoie de o reparație. Niciunul dintre părinți nu lucrează și nu pricepe prea multe în programul școlar pe care trebuie

Irina se simte acum un copil împlinit. Părinții și-au găsit de lucru, mama încearcă să o ajute la teme. Adolescenta, la rîndul ei, își ajută mama la treburile din gospodărie, povestindu-i între altele cum a fost la școală.

să îl urmeze fetele. Irina a început chiar să creadă că are probleme de sănătate și că nu se va descurca cu rigorile unei școli normale.

Totuși cu implicarea specialiștilor aceste probleme au fost depășite, iar Irina se simte acum un copil împlinit. Părinții și-au găsit de lucru, mama încearcă să o ajute la teme. Adolescenta, la rîndul ei, își ajută mama la treburile din gospodărie, povestindu-i între altele cum a fost la școală.

Serviciul de reintegrare de care a beneficiat familia Irinei nu i-a rezolvat problemele financiare. Deși ambii părinți au început să lucreze, beneficiază de o alocație lunară. După o despărțire de 2 ani, fetele sunt din nou acasă, în familie, alături de cei dragi.

